

Žalsvojo šaltinio gelmėse- nauji atradimai

Zina MAGELINSKIENĖ

Tyrinėti Pasvalyje, kairiajame Lėvens upės šlaite esančio Žalsvojo šaltinio vėl buvo atvažiavę speleologai. Ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Rusijos. Ilgamebę nardymo urvuose patirtį turintis maskvietis Aleksejus Aksionovas pasiėmė į Žalsvajį šaltinį ir po vandeniui jį apžiūrino apie vienuolika minučių. Ilgesniam laikui pasilikti užvandenintame urve speleologui būtų pavojinga.

Žalsvojo šaltinio tyrinėjimas speleologiniu aspektu buvo organizuotas bendradarbiaujant Lietuvos speleoklubui "Aenigma" bei Maskvos speleoklubui "Sokolniki- RUDN".

Lietuvos speleologai šių tyrinėjimų rezultatus vadina džiuginančiais ir net sensacingais.

Pagal speleologo- naro Aleksejaus Aksionovo ataskaitą, su naujausiais Žalsvojo šaltinio tyrinėjimo atradimais supažindiname ir "Darbo" skaitytojus.

Nukelta į 3 psl.

Žalsvasis šaltinis vėl susilaukė speleologų dėmesio.

Žalsvojo šaltinio gelmėse- nauji atradimai

atkelta iš 1 psl.

Iki šiol buvo manyta, kad Žalsvasis šaltinis yra maždaug 10-ies metrų gylis, tačiau jis pasirodė gerokai gilesnis- apie 16 metrų. O dugne šaltinio urvas išsišakoja į dvi viena priešais kitą esančias sales.

Šio užvandeninto urvo- versmės pirmasis šulinys yra maždaug 5 m skersmens ir 7 m gylis, besibaigiantis akmenų ir uolienų nuolaužų užvarta. Toliau urvas išsišakoja į dvi sales. Vieną jų pats tyrinėtojas pavadino "Saulėtąja", o kita buvo pavadinta Lietuvos speleologų klubo "Aenigma" vardu.

Nuolaidi "Aenigmos" salė veda pietų- pietryčių kryptimi, jos plotis įvairuoja nuo 5-ių iki 12-os metrų, salė nuožulniai krypta žemyn nuo 7-ių iki 16-os metrų gylis. Lubų skliautas nelygus, laiptuotas, jų aukštis- iki 5 m. Salės grindys padengtos nuo lubų krintančiomis uolienų nuolaužomis, luitais.

"Saulėtoji" salė tęsiasi siaurės- siaurės vakarų kryptimi. Savo struktūra ji labai panaši į "Aenigmą", tačiau šiek tiek siauresnė: plotis nuo 5-ių iki 10-ies metrų, nuožulniai gilėja iki 15 m. Šiame gilyje lubos ir grindys tarsi susiglaudžia. Aiškios ribos, kur salių lubos ir grindys susilietę, nėra. Praėjimai susiaurėja tiek, kad lieka plyšys, užverstas nuo lubų atskilusiomis nuolaužomis.

Pirmajame šulinyje vandens tėk-

Speleologas- naras A. Aksionovas pas kolegas skuba su sensacinga naujiena.

mė praktiškai neįjuntama. Tyrinėjimo dieną ji buvo 0,1 m/s. Panėrus giliau, salėse tėkmės visiškai nebesijaučia.

Žalsvajame šaltinyje, palietus jo sienas, matomumas greitai dingsta, vanduo susidrumščia. Natūrali šviesa saulėtą dieną nežymi arba iš viso neįjuntama.

Anot speleologų, tolesniems urvo tyrimams būtina sudaryti detalią toponottrauką. Išsamesnio tyrimo reikalauja abiejų salių lubų bei grindų sanglaudos, kur realu aptikti tolimesnių praėjimų, užvandenintų erdvių. Taip pat reikia kruopščiai iširti abiejų salių sienas. Didžiausių keblumų Žalsvajame šaltinyje narams gali kilti dėl

greitai susidrumščiančio vandens. Pavojingi ir nuo lubų skliautų krintantys luitai, problematiška pranerti pro itin siaurus praėjimus salėse.

Tačiau speleologai pasiryžę mūsų Žalsvajame šaltinyje ieškoti naujų atradimų. Sugrįžti į Pasvalį jie žada šiemetinės vasaros pradžioje. Juo labiau kad užvandenintas urvas, kokį turi mūsų Žalsvasis šaltinis, Lietuvoje yra vienintelis.

Dar viena maloni naujiena pasvaliečiams: viena iš speleologinių tyrinėjimų didžiausių entuziasčių yra mūsų kraštiečio, poeto Vlodo Braziūno dukra Saulė Pankienė. Ji kartu su kitų speleologų grupe į Pasvalį lydėjo

Speleologai dalijasi išpuodžiais- pirma iš dešinės Saulė Braziūnaitė- Pankienė.

Žalsvojo šaltinio gelmes tyrinėjusi maskvietė Aleksejū Aksionovą. Kartu su bendražygiais Saulė atvažiuos tęsti tyrinėjimų ir birželio pradžioje. Ji ma-loniai sutiko būsimos viešnagės metu "Darbo" skaitytojams papasakoti apie nepaprastai įdomų savo pomėgį- speleologiją- bei patirtus išpuodžius.

Beje, Lietuvos speleologų bičiuliui, Maskvos speleologui- narui Alek-

sejui Aksionovui idėją Žalsvojo šaltinio salę pavadinti "Saulėtąja" pakuždėjo būtent lietuvis Saulė vardas.

Lietuvos speleologų klubo interneto svetainėje (www.speleo.lt) galima rasti visą nuotraukų apie Žalsvojo šaltinio tyrinėjimus galeriją.

Nuotraukos iš www.speleo.lt galerijos